

Ustawa o ochronie zwierząt

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1.

1. Zwierzę, jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, nie jest rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę.
2. Każde zwierzę wymaga humanitarnego traktowania.
3. Organy administracji publicznej podejmują działania na rzecz ochrony zwierząt, współdziałając w tym zakresie z odpowiednimi instytucjami oraz organizacjami krajowymi i międzynarodowymi.
4. W sprawach nieuregulowanych w ustawie do zwierząt stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rzeczy.

Art. 2.

1. Ustawa reguluje postępowanie ze zwierzętami kręgowymi.
2. Przepisy ustawy nie naruszają postanowień ustawy z dnia 21 stycznia 2005 r. o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr 33, poz. 289, z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97).

Art. 3.

Ilekcją w ustawie jest mowa o:

- 1) humanitarnym traktowaniu zwierząt – rozumie się przez to traktowanie, uwzględniające fizyczne i psychiczne potrzeby zwierzęcia i zapewniające mu opiekę i ochronę;
- 2) humanitarnej konieczności uśmiercenia – rozumie się przez to obiektywny stan rzeczy stwierdzony na podstawie szczegółowego badania przeprowadzonego przez lekarza weterynarii, ustalający, że zwierzę może dalej żyć jedynie cierpiąc i znosząc ból, a moralnym obowiązkiem człowieka staje się skrócenie cierpienia zwierzęcia;
- 3) menażerii objazdowej – rozumie się przez to przedsiębiorcę wykonującego działalność gospodarczą w zakresie organizowania obwoźnych wystaw zwierząt;
- 4) ogłuszeniu zwierzęcia – rozumie się przez to metodę profesjonalnego całkowitego wyłączenia świadomości zwierzęcia, trwającego aż do jego śmierci;
- 5) okrutnych metodach w chowie lub hodowli zwierząt – rozumie się przez to działania lub zaniechania człowieka prowadzące do zmian patologicznych w organizmie zwierzęcia (somatycznych lub psychicznych), zwłaszcza w postaci skutków znoszenia dotkliwego bólu, przymuszania do określonego zachowania się (uległości) głodem, pragnieniem, działaniem prądu elektrycznego (z wyjątkiem używania atestowanych pastuchów elektrycznych, treserów oraz urządzeń elektrycznych służących do przepędu zwierząt), bądź innymi zabiegami tego rodzaju, w szczególności karmienie i pojenie zwierząt przemocą;
- 6) okrutnym traktowaniu – rozumie się przez to wymienione w ustawie przypadki znęcania się nad zwierzętami oraz inne postępowanie prowadzące do skutków porównywalnych ze skutkami znęcania się;
- 7) pielęgnacji – rozumie się przez to wszystkie aspekty relacji między człowiekiem a zwierzęciem, w szczególności uruchamianie przez człowieka zasoby materialne i niematerialne, aby uzyskać i utrzymać u zwierzęcia stan fizyczny i psychiczny, w którym najlepiej znosi ono warunki bytowania narzucone przez człowieka;
- 8) przeciążaniu zwierząt – rozumie się przez to zmuszanie zwierzęcia do nadmiernego wysiłku energetycznego, nieodpowiadającego możliwościom kondycyjnym zwierzęcia ze względu na jego stan fizyczny i zdrowotny;
- 9) rażącym zaniedbaniu – rozumie się przez to drastyczne odstępstwo od określonych w ustawie norm postępowania ze zwierzęciem, w szczególności w zakresie utrzymywania zwierzęcia w stanie zagłodzenia, brudu, nieleczonej choroby, w niewłaściwym pomieszczeniu i nadmiernej ciasnocie, bez dostępu do światła dziennego;
- 10) szczególnym okrucieństwie – rozumie się przez to przedsięwzięcie przez sprawcę działań charakteryzujących się drastycznością form i metod zadawania śmierci, bólu i cierpienia, a zwłaszcza działania w sposób wyszukany lub powolny, obliczony z premedytacją na zwiększenie rozmiaru cierpienia zwierzęcia i czasu ich trwania;
- 11) ubojni – rozumie się przez to każdy zakład pozostający pod państwową kontrolą sanitarną i weterynaryjną, przeznaczony do wykonywania uboju zwierząt;
- 12) uwięzi – rozumie się przez to wszelkie urządzenia mechaniczne krępujące swobodę ruchów zwierzęcia, w zakresie możliwości przemieszczania się ponad ustalony zakres, jak też niektóre urządzenia służące kierowaniu ruchami zwierzęcia w sposób zamierzony przez człowieka;
- 13) właściwych warunkach bytowania – rozumie się przez to zapewnienie zwierzęciu możliwości egzystencji, zgodnie z potrzebami danego gatunku, rasy, płci i wieku;
- 14) zwierzętach bezdomnych – rozumie się przez to zwierzęta domowe lub gospodarskie, które uciekły, zabłąkały się lub zostały porzucone przez człowieka, a nie ma możliwości ustalenia ich właściciela lub innej osoby, pod której opieką trwale dotąd pozostawały;
- 15) zwierzętach domowych – rozumie się przez to zwierzęta tradycyjnie przebywające wraz z człowiekiem w jego domu lub innym odpowiednim pomieszczeniu, utrzymywane przez człowieka w charakterze jego towarzysza;
- 16) zwierzętach gospodarskich – rozumie się przez to zwierzęta gospodarskie w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 223, poz. 1775);
- 17) zwierzętach laboratoryjnych – rozumie się przez to zwierzęta laboratoryjne w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy z dnia 21 stycznia 2005 r. o doświadczeniach na zwierzętach;
- 18) zwierzętach wykorzystywanych do celów specjalnych – rozumie się przez to zwierzęta, których profesjonalna tresura oraz używanie odbywa się na podstawie odrębnych przepisów, regulujących szczegółowe zasady działania jednostek Polskich Sił Zbrojnych, Policji, Straży Granicznej i innych formacji podległych Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, służb kontroli

- celnej, ratownictwa oraz regulujących zasady szkolenia i wykorzystania psów – przewodników osób ociemniałych;
- 19) zwierzętach dzikich – rozumie się przez to zwierzęta nieudomowione, żyjące w warunkach niezależnych od człowieka;
- 20) kotach wolno żyjących – rozumie się przez to koty dziedziczące z gatunku kot domowy, przystosowane do życia na wolności w środowisku ludzkim;
- 21) warunkach swobodnego bytu – rozumie się przez to dostęp do jedzenia i stałego schronienia wybranego przez zwierzę oraz możliwość swobodnego przemieszczania się;
- 22) schronisku - rozumie się przez to wyodrębnione miejsce opieki nad większą liczbą zwierząt bezdomnych albo maltretowanych;
- 23) domu tymczasowym - rozumie się przez to gospodarstwo domowe, które jest miejscem pobytu zwierząt bezdomnych lub maltretowanych lub które nie rokuje na adopcję z powodu choroby, kalectwa lub wieku;
- 24) opiece zastępczej - rozumie się przez to opiekę nad zwierzętami bezdomnymi lub maltretowanymi, sprawowaną przez gminę lub upoważnione przez nią osoby i instytucje, oraz przez organizacje społeczne, której celem jest przekazanie zwierzęcia, w miarę możliwości, nowemu właścicielowi;
- 25) ślepych miocie - rozumie się przez to szczenięta lub kocięta będące w fazie neonatalnej, całkowicie ślepe.

Art. 4.

Zabronione jest nieuzasadnione zabijanie zwierząt, z wyjątkami określonymi przepisami odrębnych ustaw.

Art. 5.

1. Zabronione jest znęcanie się nad zwierzętami.
2. Przez znęcanie się nad zwierzętami należy rozumieć świadome zadawanie albo dopuszczanie do zadawania bólu lub cierpienia, które nie wynika z dozwolonego prawem zabiegu lub doświadczenia na zwierzęciu, w szczególności:
 - 1) zranienie lub okaleczenie, w tym znakowanie zwierząt przez wypalanie lub wymrażanie, przecinanie strun głosowych, zabiegów mających na celu wyłącznie zmianę wyglądu zewnętrznego zwierzęcia, przycinanie ogona i uszu, usuwanie pazurów lub zębów oraz przycinanie dziobów;
 - 2) dokonywanie na zwierzętach zabiegów i operacji chirurgicznych przez osoby nieposiadające uprawnień wymaganych przepisami prawa albo w sposób niezgodny z zasadami sztuki lekarsko-weterynaryjnej, bez zachowania koniecznej ostrożności i oględności albo w sposób sprawiający ból, któremu można było zapobiec, w szczególności kastracji bez znieczulenia;
 - 3) używanie obroży z kolcami, urządzeń podduszających oraz elektrycznych lub chemicznych urządzeń do tresury;
 - 4) bicie zwierząt, w szczególności przedmiotami twardymi i ostrymi lub zaopatrzonymi w urządzenia obliczone na zadawanie bólu, w tym, bicie po głowie, dolnej części brzucha albo dolnych częściach kończyn;
 - 5) używanie do pracy albo w celach sportowych lub rozrywkowych zwierząt chorych, w tym rannych, kulawych, a także zbyt młodych oraz zmuszanie ich do czynności, których wykonywanie może spowodować ból;
 - 6) przeciążanie zwierząt;
 - 7) transport zwierząt, w tym zwierząt hodowlanych, rzeźnych i przewożonych na targowiska, przenoszenie lub przepędzanie zwierząt w sposób powodujący ich zbędne cierpienie i stres;
 - 8) używanie uprzęży, pęt, stelaży, więzów lub innych urządzeń, których stosowanie zmusza zwierzę do przebywania w nienaturalnej pozycji, powodującej zbędny ból albo uszkodzenia ciała albo mogącej doprowadzić do śmierci;
 - 9) złośliwe straszenie lub drażnienie zwierząt;
 - 10) utrzymywanie zwierząt w niewłaściwych warunkach bytowania, w tym utrzymywanie ich w stanie rażącego zaniedbania oraz w pomieszczeniach albo klatkach uniemożliwiających im zachowanie naturalnej pozycji lub możliwości egzystencji odpowiedniej dla danego gatunku, w szczególności utrzymywanie psów w sposób stały na uwięzi;
 - 11) porzucanie zwierzęcia, w szczególności psa lub kota, przez właściciela bądź przez inną osobę, pod której opieką zwierzę pozostaje;
 - 12) stosowanie niedozwolonych, okrutnych metod w chowie lub hodowli zwierząt, w szczególności tucz gęsi i kaczek na stłuszczone wątroby;
 - 13) trzymanie zwierząt na uwięzi lub w zamknięciu, które powodują uszkodzenie ciała zwierząt, cierpienie lub nie zapewniają możliwości niezbędnego ruchu dla danego gatunku, a także stałe trzymanie zwierząt na uwięzi lub w zamknięciu, które uniemożliwiają poruszanie się zgodnie z naturą zwierzęcia;
 - 14) organizowanie i przeprowadzanie walk z udziałem zwierząt;
 - 15) trzymanie zwierzęcia bez odpowiedniego pokarmu lub wody przez okres, który wykracza poza minimalne potrzeby właściwe dla gatunku;
 - 16) praktykowanie niedozwolonych prawem zachowań seksualnych (obcowanie płciowe ze zwierzętami), których celem jest wykorzystywanie zwierząt (zoofilia);
 - 17) zaniechanie leczenia zwierząt chorych przez właściciela lub opiekuna;
 - 18) ograniczanie warunków swobodnego bytu kotom wolno żyjącym, w tym pozbawianie ich dotychczasowych schronień, a także dostępu do pożywienia;
 - 19) dokonywanie dezynfekcji toksycznymi i żrącymi substancjami w miejscach bytowania zwierząt, mogące doprowadzić do ich śmierci bądź kalectwa;
 - 20) narażenie kotów wolno żyjących lub zwierząt dzikich na głód, pragnienie i śmierć przez pozbawianie ich dotychczasowych schronień, odcięcie im wyjść z zajmowanych schronień, a także dostępu do pożywienia;
 - 21) wystawienie zwierzęcia domowego lub gospodarskiego na działanie warunków atmosferycznych, które zagrażają jego zdrowiu lub życiu;
 - 22) stałego trzymania w niewoli zwierząt dzikich bez elementów wzbogacenia środowiskowego;
 - 23) trwałe oddzielanie młodych od matki przed upływem naturalnego okresu karmienia mlekiem matki oraz oddzielanie szczeniąt od matek i rodzeństwa przed ukończeniem 9 tygodnia życia;
 - 24) podnoszenie ryb za skrzelą, transport lub sprzedaż ryb bez wody lub w ilości wody uniemożliwiającej pływanie przy pełnym zanurzeniu i w stanie uniemożliwiającym oddychanie skrzelami.

Art. 6.

Zabronione jest takie postępowanie ze zwierzętami, które może narazić je, ich potomstwo lub ludzi i inne zwierzęta znajdujące się w ich otoczeniu na ból, cierpienie lub śmierć, w szczególności:

- 1) dopuszczanie do zaginięcia zwierzęcia, w szczególności wypuszczanie psów poza posesję bez widocznego ich oznakowania zawierającego informacje o sposobie kontaktu z właścicielem lub opiekunem;
- 2) handel zwierzętami domowymi poza miejscami ich chowu, w szczególności na targowiskach;
- 3) sprzedaż zwierząt osobom nieletnim lub pozostającym pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających
- 4) posiadanie lub prowadzenie obrotu węzami jadowitymi lub wymagającymi karmienia żywymi ssakami lub ptakami, z wyłączeniem ogrodów zoologicznych;
- 5) samodzielne odławianie i usuwanie z posesji ssaków drapieżnych, szczególnie kun, psów i wolno żyjących kotów, a także nietoperzy, bez nadzoru lub upoważnienia Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt;
- 6) prowadzenie tresury zwierząt w celu zwiększenia ich agresywności.

Art. 7.

1. Zwierzę traktowane w sposób określony w art. 5 ust. 2, a także w sytuacji gdy dalsze pozostawanie zwierzęcia u dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu, może zostać na podstawie decyzji wydanej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) albo Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt właściwego ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia, odebrane właścicielowi zwierzęcia lub osobie, pod której opieką się ono znajduje i przekazane:

- 1) pod opiekę zastępczą gminy w schronisku dla zwierząt lub, w przypadku zwierząt domowych, gospodarskich lub laboratoryjnych - domowi tymczasowemu, lub
 - 2) ogrodowi zoologicznemu, schronisku dla zwierząt lub domowi tymczasowemu, jeżeli zwierzę jest wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych, lub
 - 3) upoważnionemu przedstawicielowi organizacji ochrony zwierząt.
2. Decyzja, o której mowa w ust. 1, jest wydawana z urzędu lub na wniosek Policji, lekarza weterynarii, Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt lub upoważnionego przedstawiciela organizacji ochrony zwierząt.
3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, gdy dalsze pozostawanie zwierzęcia u dotychczasowego właściciela lub opiekuna zagraża jego życiu, policjant, strażnik miejski lub gminny a także upoważniony przedstawiciel organizacji ochrony zwierząt, może odebrać mu zwierzę, zawiadamiając o tym niezwłocznie wójta (burmistrza, prezydenta miasta) albo Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt właściwego ze względu na miejsce pobytu zwierzęcia, celem podjęcia przez ten organ decyzji w przedmiocie odebrania zwierzęcia.
4. Przekazanie zwierzęcia, o którym mowa w ust. 1, następuje za zgodą podmiotu, któremu zwierzę ma być przekazane.
5. W przypadku braku zgody podmiotu, któremu zwierzę ma zostać przekazane lub w przypadku wystąpienia innych okoliczności uniemożliwiających przekazanie zwierzęcia temu podmiotowi, zwierzę może zostać przekazane do schroniska wojewódzkiego, innej osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej albo osobie fizycznej, która zapewni mu opiekę.
6. Decyzja, o której mowa w ust. 1, podlega natychmiastowemu wykonaniu.
7. Od decyzji, o której mowa w ust. 1, przysługuje prawo wniesienia odwołania do samorządowego kolegium odwoławczego w terminie 3 dni od dnia doręczenia decyzji. Samorządowe kolegium odwoławcze rozpoznaje odwołanie w terminie 7 dni od dnia wniesienia odwołania.

Art. 8.

1. W przypadku, o którym mowa w art. 7 ust. 1 i 3, kosztami transportu, utrzymania i koniecznego leczenia zwierzęcia obciąża się jego dotychczasowego właściciela lub opiekuna. Do czasu pokrycia kosztów przez dotychczasowego właściciela lub opiekuna, koszty te tymczasowo ponosi gmina.
2. Do należności z tytułu kosztów określonych w ust. 1 stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.
3. Odebrane zwierzę podlega zwrotowi, jeżeli postępowanie o którym mowa w art. 7 zostanie umorzone albo nie zostaną orzeczone kary wymienione w niniejszej ustawie w zakresie przepadku zwierzęcia.

Art. 9.

1. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania jest obowiązany do uwzględnienia problematyki ochrony zwierząt w podstawie programowej kształcenia ogólnego ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za zwierzęta domowe i ich rozród.
2. Zarząd województwa przygotowuje i wykonuje program upowszechniania znajomości przepisów ustawy wśród rolników przez wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego.
3. Zadania samorządu województwa, o których mowa w art. 23 ust. 1, art. 30 ust. 1, art. 31 i art. 48 ust. 2, są zadaniami z zakresu administracji rządowej.

Rozdział 2

Zwierzęta domowe oraz koty wolno żyjące

Art. 10.

1. Każdy kto utrzymuje zwierzę domowe jest odpowiedzialny za jego dobro i zdrowie, a także jego rozrodczość i ewentualne potomstwo, a także ma obowiązek zapewnić mu pomieszczenie chroniące je przed zimmem, upałami i opadami atmosferycznymi, z dostępem do światła dziennego, umożliwiające swobodną zmianę pozycji ciała, odpowiednią karmę i stały dostęp do wody oraz ogólne bezpieczeństwo.
2. Każdy kto utrzymuje zwierzę domowe ma obowiązek powziąć odpowiednie środki zapobiegające jego zaginięciu.
3. Właściciel lub opiekun psa przebywającego poza posesją jest obowiązany do zakładania mu obroży z oznakowaniem pozwalającym na identyfikację właściciela lub opiekuna w przypadku zaginięcia psa.
4. Utrzymywanie zwierząt domowych na uwięzi lub w zamknięciu, które ograniczają możliwość poruszania się zwierzęcia zgodnie z jego naturą, nie może być środkiem stosowanym w sposób stały i nie może trwać bez przerwy dłużej niż dobę. Uwięź lub zamknięcie czasowe nie mogą powodować u zwierzęcia urazów ani cierpień oraz nie mogą go pozbawiać możliwości niezbędnego

ruchu.

5. Przepisu ust. 4 nie stosuje się, jeśli utrzymywanie zwierzęcia w zamknięciu lub na uwięzi następuje w wyniku zaleceń lekarza weterynarii i jest niezbędnym elementem prawidłowego przeprowadzenia procesu leczenia zwierzęcia.

Art. 11.

1. Koty wolno żyjące zaliczane do zwierząt udomowionych żyjących na wolności, odgrywające ważną rolę w ekosystemie człowieka jako naturalny element walki z gryzoniami, wymagają opieki i ochrony w miejscu bytowania.
2. Zapewnienie i ochrona miejsc bytowania kotów wolno żyjących, należy do obowiązków właściciela i zarządcy budynków i terenów, i powinno uwzględniać właściwe dla tej grupy zwierząt warunki bytowania i zasady postępowania z nimi.
3. Opiekunom kotów wolno żyjących należy umożliwić dostęp do miejsca ich bytowania w celu dokarmiania i kontrolowania liczebności i ich stanu zdrowotnego we wszystkich budynkach i obiektach innych niż domy jednorodzinne.
4. Odławianie kotów wolno żyjących jest możliwe jedynie w sytuacji uzasadnionego ograniczenia ich rozrodczości lub względami zdrowotnymi zwierząt. Zwierzęta powinny powrócić do miejsca z którego zostały zabrane. Stałe zabranie zwierzęcia z miejsca jego dotychczasowego bytowania jest możliwe jedynie w przypadku, gdy względy zdrowotne uniemożliwiają mu życie na wolności.
5. Decyzje o stałym zabraniu zwierzęcia z dotychczasowego miejsca bytowania podejmuje Wojewódzki Inspektor do Spraw Zwierząt, wskazując jednocześnie miejsce, do którego zwierzęta mają być przeniesione zgodnie z ust. 7.
6. Odławiania kotów wolno żyjących mogą dokonywać tylko opiekunowie zwierząt, przedstawiciele lub osoby upoważnione przez organizacje ochrony zwierząt, przeszkolone patrole straży miejskiej lub policji.
7. Koty wolno żyjące mogą być przenoszone do innego miejsca, w którym zapewnione są im warunki swobodnego bytu lub do domu tymczasowego.

Art. 12.

1. Odławianie bezdomnych zwierząt oraz rozstrzyganie o dalszym postępowaniu z tymi zwierzętami odbywa się wyłącznie na mocy uchwały rady gminy podjętej po uzgodnieniu z Wojewódzkim Inspektorem do Spraw Zwierząt.
2. Odławianie bezdomnych zwierząt na terenie gminy prowadzą osoby wyznaczone przez organizacje ochrony zwierząt oraz gminy, nadzorowane przez Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt, które spełniają następujące warunki:
 - 1) ukończyły szkolenie w zakresie odławiania bezdomnych zwierząt prowadzone przez Wojewódzkiego Inspektora do spraw Zwierząt.
 - 2) nie zostały skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo przeciwko zwierzętom.

Art. 13.

1. Zapewnienie opieki bezdomnym zwierzętom, w zastępstwie ich właścicieli, oraz zwierzętom maltretowanym należy do zadań własnych gmin.
2. Rada gminy określa, w drodze uchwały, program zapobiegania bezdomności zwierząt, określający w szczególności:
 - 1) program sterylizacji i kastracji zwierząt domowych na obszarze gminy;
 - 2) warunki i tryb poszukiwania nowych właścicieli dla zwierząt bezdomnych;
 - 3) warunki i sposób opieki nad kotami wolno żyjącymi w gminach miejskich, uwzględniający szczególną dla tego gatunku zwierząt formę bytowania.
3. Koszty przygotowania i realizacji programu zapobiegania bezdomności zwierząt ponosi gmina.
4. Przy realizacji programu zapobiegania bezdomności zwierząt, organy samorządowe współdziałają z lokalnymi lub ogólnokrajowymi organizacjami ochrony zwierząt.
5. Do należności od właściciela lub podmiotu zobowiązanego do opieki nad zwierzęciem z tytułu kosztów opieki zastępczej stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 14.

1. Publiczna opieka zastępcza gminy może być wykonywana w następujący sposób:
 - a) w formie schronisk;
 - b) w formie domów tymczasowych;
 - c) przez przekazanie zwierzęcia pod opiekę innej gminy;
 - d) przez przekazanie zwierzęcia do schroniska wojewódzkiego;
 - e) w formie opieki nad koloniami kotów wolno żyjących w miejscu ich naturalnego bytowania.
2. Opieka zastępcza nie może być działalnością prowadzoną dla zysku, z wyłączeniem prowadzenia zakładów leczniczych dla zwierząt.
3. Schroniska mogą być prowadzone wyłącznie przez organizacje ochrony zwierząt lub jednostki samorządu terytorialnego.
4. Domy tymczasowe mogą być prowadzone wyłącznie przez organizacje ochrony zwierząt lub osoby fizyczne.
5. Pracownikami schronisk i domów tymczasowych nie mogą być osoby skazane prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa przeciwko zwierzętom.
6. Schronisko, do którego będą przyjmowane koty bezdomne, musi spełniać następujące warunki:
 - 1) posiadać specjalne pomieszczenia do obowiązkowej kilkutygodniowej izolacji nowo przyjętych zwierząt;
 - 2) w jednym pomieszczeniu (boksie) nie może przebywać więcej niż 12 kotów;
 - 3) minimalna powierzchnia pomieszczenia (boks) nie może być mniejsza niż 10 metrów kwadratowych;
 - 4) pomieszczenia (boksy) powinny być połączone z wybiegiem.

Art. 15.

1. W celu zapewnienia opieki zwierzętom bezdomnym i maltretowanym w zastępstwie gmin i na koszt gminy, samorząd wojewódzki prowadzi schronisko wojewódzkie.
2. Schroniska wojewódzkie zapewniają zwierzętom opiekę zgodnie z normami przewidzianymi dla opieki zastępczej, prowadzą zakład weterynaryjny dla zwierząt i rehabilitację zwierząt maltretowanych.
3. Do schronisk wojewódzkich przyjmowane są zwierzęta:

- 1) na podstawie decyzji Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt podejmowanej w trybie nadzoru nad wykonywaniem opieki zastępczej;
 - 2) na wniosek organów administracji publicznej lub organizacji ochrony zwierząt.
4. Do należności z tytułu kosztów opieki, leczenia i pielęgnacji w schronisku wojewódzkim stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Art. 16.

Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, zasady i warunki wykonywania opieki zastępczej nad zwierzętami, w tym:

- 1) zakres stosowania i tryb podejmowania opieki zastępczej,
 - 2) tryb kończenia opieki przez oddawanie zwierząt właścicielom, także nowym,
 - 3) sposób ewidencjonowania zwierząt i dokumentowania opieki zastępczej,
 - 4) minimalne wymogi jakościowe opieki zastępczej,
 - 5) warunki odławiania zwierząt
- mając na względzie zapewnienie zwierzętom należytej opieki zastępczej.

Art. 17.

1. Chów, rozmnażanie i oferowanie zwierząt domowych, w tym także rasowych, na sprzedaż jest działalnością gospodarczą podlegającą rejestracji w ogólnokrajowym rejestrze psów oraz innych zwierząt domowych, zwanego dalej „rejestrem hodowli zwierząt domowych”.
2. Rejestr hodowli zwierząt domowych prowadzi Krajowy Inspektor do Spraw Zwierząt.
3. Do rejestru hodowli zwierząt domowych wpisuje się zwierzęta oznaczone czipem.
4. W rejestrze umieszcza się dane wszystkich psów wydawanych lub zbywanych z hodowli oraz przyjmowanych do schronisk i domów tymczasowych.
4. Do rejestru mogą być, na wniosek właściciela, wpisane inne zwierzęta domowe.
5. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb prowadzenia rejestru hodowli zwierząt domowych, mając na względzie potrzebę zapewnienia jawności danych zawartych w rejestrze.
6. W przypadku prowadzenia handlu lub rozrodu zwierząt domowych bez wpisu do rejestracji hodowli zwierząt domowych, wójt gminy właściwej ze względu na miejsce chowu lub oferowania zwierząt lub Wojewódzki Inspektor do Spraw Zwierząt może wydać decyzję o odebraniu zwierząt.

Art. 18.

1. Właściciel zagubionego lub skradzionego zwierzęcia domowego oznaczonego czipem, ma obowiązek zgłoszenia do rejestru hodowli zwierząt domowych faktu zagubienia lub kradzieży zwierzęcia.
2. Zwierzę domowe oznaczone czipem zagubione lub skradzione, którego właściciel nie zgłosił zaginięcia lub kradzieży uznaje się za zwierze porzucone, a jego właściciel ponosi odpowiedzialność za porzucenie zwierzęcia. Za zwierzę porzucone uznaje się także zwierzę odnalezione, którego właściciel nie odebrał w terminie 14 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o jego odnalezieniu.
3. Przepisy art. 174 i art. 183 Kodeksu Cywilnego stosuje się wyłącznie do zwierząt oznaczonych czipem.

Art. 19.

1. Instytucje i osoby opiekujące się zwierzętami bezdomnymi mają obowiązek sprawdzania, czy zwierzę jest oznaczone czipem.
2. Zwierzę domowe nie oznaczone czipem uznaje się za zwierzę nie posiadające właściciela.

Art. 20.

1. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia:
 - 1) wykaz ras, rodów, linii hodowlanych i mieszańców zwierząt podlegających zakazowi hodowli i rejestrowania w organizacjach hodowców,
 - 2) wykaz ras, rodów, linii hodowlanych i mieszańców zwierząt dla których posiadania konieczne jest złożenie egzaminu,
 - 3) tryb przeprowadzania egzaminu, o którym mowa w pkt 2,
 - 4) sposób i warunki prowadzenia ewidencji osób, które zdały egzamin i posiadają zwierzę, o którym mowa w pkt 2- mając na względzie potrzebę i konieczność zapewnienia bezpieczeństwa ludziom i zwierzętom.
2. Zwierzę należące do osoby, która nie zdała wymaganego prawem egzaminu, na wniosek wójta lub Wojewódzkiego Inspektora do Spraw Zwierząt zostaje odebrane właścicielowi i podlega opiece zastępczej.
3. Koszty opieki zastępczej zwierzęcia odebranego zgodnie z ust. 2 obciążają jego dotychczasowego właściciela lub opiekuna. Do czasu pokrycia kosztów opieki zastępczej przez dotychczasowego właściciela lub opiekuna zwierzęcia, koszty te tymczasowo ponosi gmina.
4. Do należności z tytułu kosztów określonych w ust. 3 stosuje się przepisy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rozdział 3 Zwierzęta gospodarskie

Art. 21.

1. Kto utrzymuje zwierzęta gospodarskie jest obowiązany do zapewnienia im opieki i właściwych warunków bytowania.
2. Warunki chowu lub hodowli zwierząt nie mogą powodować urazów i uszkodzeń ciała lub innych cierpień.
3. Zabrania się chowu zwierząt futerkowych w celu pozyskiwania futer.
5. Zabrania się chowu bezściółkowego oraz stosowania kociów porodowych.
6. Zabrania się tuczu gęsi i kaczek na stłuszczone wątroby oraz wwozu stłuszczonych wątrób gęsi i kaczek a także produktów je zawierających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
7. Zabrania się utrzymywania cieląt:

- 1) powyżej 8 tygodnia życia w pojedynczych boksach;
 - 2) na uwięzi, z wyjątkiem pory karmienia, a w czasie jej trwania nie dłużej niż jedną godzinę.
9. Obsada zwierząt ponad ustalone normy powierzchni dla danego gatunku, wieku i stanu fizjologicznego jest zabroniona.
10. Utrzymujący zwierzęta gospodarskie przechowuje przez okres 3 lat dokumentację weterynaryjną dotyczącą przebiegu leczenia, przeprowadzonych zabiegów weterynaryjnych oraz padłych zwierząt.
11. Organizacje ochrony zwierząt, mogą zapewniać zwierzętom gospodarskim opiekę i w tym celu prowadzić specjalistyczne gospodarstwa rolne na zasadzie schronisk dla zwierząt gospodarskich w porozumieniu z właściwymi organami inspekcji weterynaryjnej oraz oddziałem regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Art 22.

Zabrania się obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktami zwierzęcymi uzyskanymi w wyniku chowu lub hodowli z naruszeniem przepisów niniejszej ustawy lub pochodzącymi z niehumanitarnych praktyk stosowanych poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w szczególności:

- 1) importu sftuszczonych wtrb gęsi i kaczek, a także produktw je zawierających;
- 2) importu futer zwierząt z rzędw pletwonogich i drapieźnych;
- 3) obrotu futrami kotw, psów i innymi produktami uzyskanymi z psów lub kotw;
- 4) wwozu zwierząt i produktw zwierzęcych uzyskanych w wyniku uboju, chowu lub hodowli niezgodnych z przepisami niniejszej ustawy;
- 5) wywozu mięsa uzyskanego z uboju rytualnego.

Art. 23.

1. Wprowadzenie dotychczas niestosowanej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej technologii chowu zwierząt wymaga uzyskania zezwolenia marszałka województwa stwierdzającego, że technologia spełnia wymogi określone ustawą.
2. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia, warunki, tryb i sposób wydawania zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, mając na względzie bezpieczeństwo i dobro zwierząt oraz przepisy obowiązujące w zakresie technologii chowu.

Art. 24

1. Sposób i warunki używania zwierząt do pracy nie mogą stwarzać nieuzasadnionego zagrożenia dla ich życia i zdrowia ani zadawać im cierpienia.
2. Zabrania się w szczególności:
 - 1) przeciążania zwierząt;
 - 2) używania do pracy zwierząt chorych lub niedożywionych;
 - 3) używania uprzęży, wędzideł, rzędw wierzchowych, jukw, podków, pojazdów lub narzędzi mogących, ze względu na zły stan techniczny lub niewłaściwą konstrukcję, spowodować obrażenia ciała lub śmierć zwierzęcia;
 - 4) używania do popędzania zwierząt przedmiotów lub narzędzi, które mogą spowodować okaleczenie zwierzęcia;
 - 5) zmuszania do wyczerpującego kłusu lub galopu zwierząt ciągnących ładunek;
 - 6) używania do zrywki drewna koni poniżej piątego roku życia.
3. Osoba wykorzystująca zwierzęta do pracy ma obowiązek zapewnić im, w ciągu każdej doby, wypoczynek dla regeneracji sił, właściwy dla danego gatunku.

Rozdział 4

Zwierzęta wykorzystywane do celw rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych

Art. 25.

1. Warunki występów, treningów i tresury oraz metody postępowania ze zwierzętami wykorzystywanymi do celw rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych nie mogą zagrażać ich życiu i zdrowiu ani powodować cierpienia.
2. Warunki występów zwierząt, o których mowa w ust. 1, muszą być określone, w przygotowanym przez organizatora występu scenariuszu, lub odpowiednim programie zatwierdzonym przez Krajowego Inspektora do Spraw Zwierząt albo wskazaną przez niego osobę.
3. Zabrania się stosowania wobec zwierząt farmakologicznych i mechanicznych metod i środków dopingujących.
4. Zwierzęta, o których mowa w ust. 1, powinny mieć zapewniony właściwy wypoczynek. Zabrania się w szczególności wykorzystywania tych zwierząt bezpośrednio po transporcie, bez regeneracji wypoczynkowo-ruchowej.
5. Zwierzętom, o których mowa w ust. 1, należy zapewnić opiekę lekarsko-weterynaryjną.

Art. 26.

1. Do tresury i pokazw dla celw widowiskowo-rozrywkowych mogą być wykorzystywane tylko zwierzęta domowe i gospodarcze, którym zapewniono warunki egzystencji stosowne do potrzeb danego gatunku.
2. Zabrania się utrzymania i wykorzystywania zwierząt dzikich w cyrkach.
3. Tresura zwierząt do celw widowiskowo-rozrywkowych i obronnych nie może być prowadzona w sposób powodujący ich cierpienie.
4. Zabrania się prowadzenia tresury zwierząt wyłącznie w celu zwiększenia ich agresywności a także straszenia ich i rozdrażniania.
5. Zabrania się zmuszania zwierząt do wykonywania czynności, które powodują ból lub są sprzeczne z ich naturą.
6. Zabrania się działalności menażerii objazdowych.
7. Zabrania się propagowania lub upowszechniania drastycznych scen zabijania, zadawania cierpienia lub innej przemocy, ze strony człowieka, której ofiarami są zwierzęta, chyba że sceny te mają na celu napiętnowanie okrutnego zachowania wobec zwierząt.
8. Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury określi, w drodze rozporządzenia, minimalne warunki utrzymywania poszczególnych gatunkw zwierząt wykorzystywanych do celw rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych, mając na względzie zapewnienie im właściwej opieki.

Art. 27.

1. Zwierzęta wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych i specjalnych mogą być przetrzymywane, hodowane i prezentowane jedynie w stadninach, cyrkach lub bazach cyrkowych oraz w miejscach przeznaczonych dla zwierząt wykorzystywanych do celów specjalnych, pod nadzorem Krajowego Inspektora do Spraw Zwierząt.
2. Przechowywanie, hodowla lub prezentacja zwierząt, o których mowa w ust. 1, musi być wykonywana w sposób gwarantujący bezpieczeństwo ludzi i zwierząt.

Rozdział 5 Zwierzęta dzikie

Art. 28.

Zwierzęta dzikie stanowią dobro ogólnonarodowe i powinny mieć zapewnione warunki rozwoju i swobodnego bytu, z wyjątkiem zwierząt o których mowa w art. 47 ust. 1.

Art. 29.

1. Pozyskiwanie zwierząt dzikich w celu preparowania ich zwłok wymaga zezwolenia marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce wykonywania eksponatów.
2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje się, jeżeli zwłoki zwierząt będą preparowane wyłącznie w uzasadnionym celu naukowym, dydaktycznym lub edukacyjnym.
3. W zezwoleniu ustala się warunki i sposób pozyskiwania zwierząt, o których mowa w ust. 1, po uzyskaniu opinii starosty właściwego ze względu na miejsce pozyskiwania tych zwierząt.
4. Przepisów ust. 1–3 nie stosuje się do zwierząt dzikich, których pozyskiwanie regulują odrębne przepisy.
5. Zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, nie wydaje się, a wydane cofa, jeżeli:
 - 1) zachodzi uzasadniona potrzeba ochrony zasobów genetycznych;
 - 2) przemawiają za tym względy sanitarne.

Art. 30.

Pozyskiwanie zwierząt dzikich w celu tworzenia kolekcji spreparowanych zwłok tych zwierząt wymaga zgody marszałka województwa właściwego ze względu na miejsce tworzenia takiej kolekcji.

Rozdział 6. Krajowa Inspekcja do Spraw Zwierząt

Art. 31.

1. Przy ministrze właściwym do spraw administracji publicznej działa Krajowa Inspekcja do spraw Zwierząt, zwana dalej „Inspekcją”.
2. Organami Inspekcji są
 - 1) Krajowy Inspektor do Spraw Zwierząt, zwany dalej „Krajowym Inspektorem”;
 - 2) Wojewódzcy Inspektorzy do Spraw Zwierząt, zwani dalej „Wojewódzkimi Inspektorami”.
3. Krajowy Inspektor jest powoływany i odwoływany przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, złożony po konsultacji z organizacjami ochrony zwierząt.
4. Krajowym Inspektorem oraz zastępcą Krajowego Inspektora może być osoba, która spełnia następujące warunki:
 - 1) posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny;
 - 2) jest obywatelem polskim;
 - 3) korzysta z pełni praw publicznych;
 - 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe;
 - 5) może wykazać się co najmniej pięcioletnią działalnością w zakresie ochrony zwierząt.
5. W celu realizacji przepisów ustawy Krajowy Inspektor współpracuje z Inspekcją Weterynaryjną, innymi właściwymi organami administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz z samorządem lekarsko-weterynaryjnym i z innymi instytucjami i organizacjami społecznymi, których statutowym celem działania jest ochrona zwierząt.

Art. 32.

1. Krajowy Inspektor we współpracy z Inspekcją Weterynaryjną, współdziałając z organizacjami ochrony zwierząt, sprawuje nadzór nad przestrzeganiem przepisów niniejszej ustawy.
2. Do zadań Krajowego Inspektora należy:
 - 1) nadzór nad publiczną opieką zastępczą, hodowlami i obrotem zwierzętami domowymi na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
 - 2) koordynacja i nadzór realizacji publicznych programów ograniczania nadpopulacji zwierząt;
 - 3) współpraca z organizacjami hodowców oraz organizacjami pozarządowymi w dziedzinie ochrony zwierząt;
 - 4) prowadzenie rejestru hodowli zwierząt domowych;
 - 5) edukacja, upowszechnianie standardów i dobrych praktyk opieki nad zwierzętami;
 - 6) upowszechnianie znajomości zasad wynikających z Europejskiej Konwencji Ochrony Zwierząt i przepisów ustawy wśród instytucji i podmiotów mających wpływ na hodowlę i nabywanie zwierząt;
 - 7) upowszechnianie standardów dobrej praktyki w zakresie ograniczania ilości zwierząt bezdomnych i publicznej opieki zastępczej.
3. Krajowy Inspektor powołuje Wojewódzkich Inspektorów.

Art. 33.

1. Do zadań Wojewódzkich Inspektorów należy:
 - 1) rejestrowanie, kontrolowanie i zamykanie schronisk nie spełniających warunków określonych w przepisach;
 - 2) rejestrowanie, kontrolowanie i zamykanie domów tymczasowych;
 - 3) rejestrowanie, kontrolowanie oraz wydawanie decyzji o zamknięciu hodowli, handlu i skupu zwierząt domowych;

- 4) kontrolowanie miejsc wykorzystywania zwierząt domowych i dzikich do celów zarobkowych;
 - 5) wydawanie decyzji o odebraniu zwierząt maltretowanych;
 - 6) prowadzenie szkoleń dla osób odławiających zwierzęta bezdomne;
 - 7) wykonywanie innych zadań zleconych przez Krajowego Inspektora, wynikających z ustawy.
2. Wojewódzki Inspektor współpracuje z organizacjami ochrony zwierząt, w szczególności przeprowadza wspólnie z nimi inspekcje. Zadania, o których mowa w ust. 1 pkt 1-3, Wojewódzki Inspektor realizuje po zasięgnięciu opinii organizacji ochrony zwierząt, działającej na terytorium województwa na którym będzie działać lub działa schronisko, dom tymczasowy, hodowla lub skup zwierząt.
3. Wojewódzki Inspektor może upoważnić organizacje ochrony zwierząt do wykonania zadań pomocniczych.

Rozdział 7 Transport zwierząt

Art. 34.

Zasady postępowania w zakresie transportu zwierząt kręgowych są określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1/2005 z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie ochrony zwierząt podczas transportu i związanych z tym działań oraz zmieniającym dyrektywę 64/432/EWG i 93/119/WE oraz rozporządzenie (WE) nr 1255/97 (Dz.Urz.UE L 3 z 5.01.2005, str. 1), zwanym dalej „rozporządzeniem nr 1/2005”.

Art. 35

Powiatowy lekarz weterynarii wykonuje zadania i uprawnienia właściwej władzy określone w rozporządzeniu nr 1/2005, w tym:

- 1) przeprowadza kontrole;
- 2) wydaje, na wniosek, decyzje w sprawach:
 - a) zezwoleń, o których mowa w art. 10 i 11 rozporządzenia nr 1/2005,
 - b) licencji, o których mowa w art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2005,
 - c) świadectw zatwierdzenia, o których mowa w art. 18 ust. 1 i art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2005.

Art. 36

Powiatowy lekarz weterynarii prowadzi rejestry, o których mowa w art. 13 ust. 3 i 4, art. 18 ust. 3 i art. 19 ust. 3 i 4 rozporządzenia nr 1/2005, oraz przekazuje Głównemu Lekarzowi Weterynarii, za pośrednictwem wojewódzkiego lekarza weterynarii, informacje zawarte w tych rejestrach, w tym informacje o każdej zmianie stanu faktycznego lub prawnego w nich ujawnionego.

Art. 37

1. Szkolenia osób, o których mowa w art. 6 ust. 4 i 5 oraz art. 9 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1/2005, prowadzi się po uzyskaniu upoważnienia powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce prowadzenia szkolenia.
2. Powiatowy lekarz weterynarii, w drodze decyzji, udziela upoważnienia do prowadzenia szkolenia osób, o których mowa w art. 6 ust. 4 lub 5 lub art. 9 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 1/2005, jeżeli podmiot zamierzający je prowadzić przedstawi:
 - 1) program szkolenia uwzględniający zakres określony w załącznikach I, II lub IV do rozporządzenia nr 1/2005;
 - 2) plan realizacji szkolenia;
 - 3) listę osób wyznaczonych do prowadzenia szkolenia.

Art. 38

W przypadku szkolenia osób, o których mowa w art. 6 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005, powiatowy lekarz weterynarii właściwy ze względu na miejsce prowadzenia szkolenia powołuje komisję egzaminacyjną w celu przeprowadzenia egzaminu kończącego szkolenie.

Art. 39

1. Podmiot upoważniony do prowadzenia szkolenia, niezwłocznie po zakończeniu szkolenia, albo komisja egzaminacyjna, niezwłocznie po przeprowadzeniu egzaminu kończącego szkolenie, sporządza protokół, który następnie przekazuje powiatowemu lekarzowi weterynarii właściwemu ze względu na miejsce prowadzenia szkolenia.
2. Powiatowy lekarz weterynarii, po otrzymaniu protokołu, o którym mowa w ust. 1, wydaje:
 - 1) zaświadczenia albo
 - 2) licencje – w przypadku osób, o których mowa w art. 6 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005 potwierdzające kwalifikacje w zakresie transportu lub obsługi zwierząt.

Art. 40

Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) tryb powoływania komisji egzaminacyjnej, o której mowa w art. 39 oraz kwalifikacje osób wchodzących w jej skład,
 - 2) sposób przeprowadzania egzaminu kończącego szkolenie osób, o których mowa w art. 6 ust. 5 rozporządzenia nr 1/2005,
 - 3) zakres informacji zawartych w protokole, o którym mowa w art. 40 ust. 1,
 - 4) wzory zaświadczeń, o których mowa w art. 40 ust. 2 pkt 1
- mając na względzie zapewnienie uzyskania odpowiednich kwalifikacji w zakresie ochrony zwierząt w czasie transportu, w tym uzyskanie przez osoby przeszkolone wiedzy i umiejętności w zakresie, o którym mowa w załącznikach I, II lub IV do rozporządzenia nr 1/2005.

Art. 41

Koszty szkolenia ponoszą odpowiednio przewoźnicy, o których mowa w art. 6 ust. 4 rozporządzenia nr 1/2005, albo operatorzy punktów gromadzenia, o których mowa w art. 9 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2005.

Art. 42

Łączny czas transportu zwierząt od miejsca załadunku do miejsca przeznaczenia nie może trwać dłużej niż 12 godzin.

Art. 43

Prowadzący pojazd mechaniczny, który potrącił zwierzę, jest obowiązany do zapewnienia zwierzęciu stosownej pomocy oraz zawiadomienia lekarza weterynarii, inspektora organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusza Policji, straży miejskiej lub gminnej, Straży Granicznej, pracownika Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnika Państwowej Straży Łowieckiej, strażnika łowieckiego lub strażnika Państwowej Straży Rybackiej, i zapewnienia mu opieki do momentu przejęcia opieki nad nim przez stosowne służby.

Rozdział 8 Zabiegi na zwierzętach

Art. 44.

1. Zabiegi lekarsko-weterynaryjne na zwierzętach są dopuszczalne dla ratowania ich życia lub zdrowia oraz dla koniecznego ograniczenia populacji i mogą być przeprowadzane wyłącznie przez osoby uprawnione.
2. Zabiegi lekarsko-weterynaryjne i zootechniczne lub inne zabiegi wynikające z technologii produkcji mogą być wykonywane na zwierzętach wyłącznie przez osoby posiadające kwalifikacje określone odrębnymi przepisami, z zachowaniem koniecznej ostrożności, w sposób zapewniający ograniczenie cierpienia i stresu zwierzęcia.
3. Zabiegi powodujące ból wykonuje się w znieczuleniu ogólnym albo miejscowym, z wyjątkiem tych zabiegów, które według zasad sztuki weterynaryjnej wykonuje się bez znieczulenia.

Art. 45

Zabronione jest prezentowanie zwierząt, na których dokonano zabiegów, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 1, na wystawach i pokazach.

Rozdział 9 Ubój, uśmiercanie i ograniczenie populacji zwierząt

Art. 46

1. Uśmiercanie zwierząt może być uzasadnione wyłącznie:
 - 1) celem chowu - w przypadku zwierząt gospodarskich;
 - 2) humanitarną koniecznością uśmiercenia;
 - 3) koniecznością sanitarną, pod warunkiem uzyskania zgody Głównego Inspektora Weterynarii;
 - 4) bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia lub życia ludzkiego, a także dla zwierząt hodowlanych lub dziko żyjących;
 - 5) potrzebami nauki;
 - 6) wykonywaniem zadań związanych z ochroną przyrody w przypadku zwierząt dzikich;
 - 7) ograniczaniem populacji przez uśmiercanie ślepych miotów.
2. Uśmiercanie zwierząt może odbywać się wyłącznie w sposób humanitarny polegający na zadawaniu przy tym minimum cierpienia fizycznego i psychicznego.
3. Jeżeli minister właściwy do spraw środowiska lub wojewoda wydał zezwolenie na zabicie zwierząt objętych ochroną gatunkową, mogą one być uśmiercone przy użyciu broni myśliwskiej przez osoby uprawnione do posiadania tej broni.
4. Jeżeli zachodzi przyczyna, o której mowa w ust. 1 pkt 2–5, zwierzę może być uśmiercone za zgodą właściciela, a w braku jego zgody, na podstawie orzeczenia lekarza weterynarii. Ustalenie właściciela i uzyskanie jego zgody nie dotyczy zwierząt chorych na choroby zwalczane z urzędu.
5. W przypadku konieczności bezwzględnego uśmiercenia, w celu zakończenia cierpienia zwierzęcia, potrzebę jego uśmiercenia stwierdza lekarz weterynarii, członek Polskiego Związku Łowieckiego, inspektor organizacji społecznej, której statutowym celem działania jest ochrona zwierząt, funkcjonariusz Policji, straży miejskiej lub gminnej, Straży Granicznej, pracownik Służby Leśnej lub Służby Parków Narodowych, strażnik Państwowej Straży Łowieckiej, strażnik łowiecki lub strażnik Państwowej Straży Rybackiej.
6. Gdy bezwzględne uśmiercenie zwierzęcia jest niezbędne do realizacji zadań związanych z ochroną przyrody na obszarze parku narodowego, potrzebę uśmiercenia zwierzęcia stanowiącego zagrożenie stwierdza w decyzji administracyjnej dyrektor parku narodowego, na którego obszarze znajduje się to zwierzę. Uprawnionymi do wykonania decyzji są upoważnieni przez dyrektora parku narodowego pracownicy wchodzący w skład Służby Parków Narodowych.
7. W sytuacji, o której mowa w ust. 5 i 6, dopuszczalne jest użycie broni palnej przez osobę uprawnioną.

Art. 47

1. W przypadku gdy zwierzęta dzikie stanowią nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w tym gospodarki łowieckiej, dopuszcza się podjęcie działań mających na celu ograniczenie populacji tych zwierząt.
2. Sejmik województwa, po zasięgnięciu opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody, organizacji społecznej ochrony zwierząt, oraz Polskiego Związku Łowieckiego, określi, w drodze uchwały, miejsce, warunki, czas i sposoby ograniczenia populacji zwierząt, o których mowa w ust. 1.
3. Psy przebywające bez opieki i dozoru człowieka na terenie obwodów łowieckich w odległości większej niż 200 m od zabudowań mieszkalnych i stanowiące zagrożenie dla zwierząt dziko żyjących, w tym zwierząt łownych, mogą być chwymane zgodnie z ogólnymi zasadami chwytania zwierząt bezdomnych

Art. 48

1. Zwierzę kręgowie w ubojni może zostać uśmiercone tylko po uprzednim pozbawieniu świadomości przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje.
2. W ubojni wyodrębnia się pomieszczenie do przetrzymywania zwierząt oraz pomieszczenie do ogłuszania i wykrwawiania zwierząt oddzielone od siebie przegrodą uniemożliwiającą kontakt wzrokowy zwierząt przetrzymywanych i zwierząt ogłuszanych.
3. W uboju domowym zwierzęta kopytne mogą być uśmiercane tylko po uprzednim ich pozbawieniu świadomości przez

przyuczonego ubojowca.

4. Zabrania się:

1) uśmiercania zwierząt w okresie stanowiącym 10% czasu trwania ciąży dla danego gatunku, bezpośrednio poprzedzającym planowany termin porodu, oraz 48 godzin po porodzie, z wyjątkiem:

a) uśmiercenia zwierząt w przypadkach określonych w ustawie z dnia 21 stycznia 2005 r. o doświadczeniach na zwierzętach (Dz. U. Nr 33, poz. 289, z 2006 r. Nr 171, poz. 1225 i Nr 220, poz. 1600 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97),

b) konieczności bezzwłocznego uśmiercenia,

c) wydania przez powiatowego lekarza weterynarii decyzji nakazującej zabicie lub ubój zwierząt na podstawie art. 44 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2008 r. Nr 213, poz. 1342);

2) uboju lub uśmiercania zwierząt przy udziale dzieci lub w ich obecności;

3) wytrzewiania (patroszenia), oparzania, zdejmowania skóry, wędzenia i oddzielania części zwierząt przed ustaniem odruchów oddechowych i mięśniowych.

5. Minister właściwy do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

1) kwalifikacje osób uprawnionych do zawodowego uboju,

2) warunki wyładunku, przemieszczania, przetrzymywania, unieruchamiania w celu dokonania uboju lub uśmiercenia zwierząt,

3) warunki i metody uboju i uśmiercania zwierząt stosownie do gatunku

- mając na względzie zapewnienie humanitarnego traktowania zwierząt podczas ich uboju lub uśmiercania.

Rozdział 10 Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt

Art. 49

1. Krajowy Inspektor do spraw Zwierząt oraz Inspekcja Weterynaryjna sprawują nadzór nad przestrzeganiem przepisów o ochronie zwierząt.

2. W zakresie wykonywania nadzoru, o którym mowa w ust. 1, pracownicy Inspekcji Weterynaryjnej oraz osoby wyznaczone przez organy tej Inspekcji posiadają uprawnienia określone w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. o Inspekcji Weterynaryjnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 121, poz. 842, z 2008 r. Nr 145, poz. 916, Nr 195, poz. 1201 i Nr 237, poz. 1655 oraz z 2009 r. Nr 18, poz. 97 i Nr 20, poz. 105).

3. Krajowy Inspektor do spraw Zwierząt oraz Inspekcja Weterynaryjna w sprawach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, współpracują z organizacjami ochrony zwierząt.

4. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy stosuje się przepisy rozdziału 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. Nr 155, poz. 1095, z późn. zm).

Rozdział 11 Przepisy karne

Art. 50

1. Kto zabija, uśmierca zwierzę albo dokonuje uboju zwierzęcia z naruszeniem przepisów art. 4, art. 46 lub art. 48 ust. 1-4, albo znęca się nad nim w sposób określony w art. 5 ust. 2 podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.

2. Jeżeli sprawca czynu określonego w ust. 1 działa ze szczególnym okrucieństwem, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

3. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2, sąd orzeka przepadek zwierzęcia – jeżeli sprawca jest jego właścicielem. W przypadku gdy sprawca nie jest właścicielem zwierzęcia sąd może orzec przepadek tego zwierzęcia.

4. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2, sąd może orzec wobec sprawcy zakaz wykonywania określonego zawodu, prowadzenia określonej działalności lub wykonywania czynności wymagających zezwolenia, które są związane z wykorzystywaniem zwierząt lub oddziaływaniem na nie, posiadania zwierząt, a także może orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia przestępstwa oraz przedmiotów pochodzących z przestępstwa.

5. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1 lub 2, sąd orzeka nawiązkę na rzecz organizacji zajmującej się statutowo ochroną zwierząt.

6. W przypadku warunkowego umorzenia postępowania wobec sprawcy sąd może na niego nałożyć również zakaz posiadania zwierząt, o którym mowa w ust. 4.

Art. 51

1. Kto narusza nakazy albo zakazy określone w art. 6, art. 10 ust. 1 i 2, art. 11, art. 22, art. 23 ust. 1, art. 24 ust. 2, art. 25-27, art. 29 ust. 1, art. 30 i art. 43-45, podlega karze aresztu lub grzywny.

2. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo do czynu określonego w ust. 1 jest karalne.

3. W razie ukarania za wykroczenie, o którym mowa w ust. 1, można orzec przepadek narzędzi lub przedmiotów służących do popełnienia wykroczenia oraz przedmiotów z niego pochodzących, jak również można orzec przepadek zwierzęcia.

4. W razie popełnienia wykroczenia, o którym mowa w ust. 1, sąd orzeka nawiązkę na rzecz organizacji zajmującej się statutowo ochroną zwierząt.

Art. 52

1. Kto prowadzi hodowlę lub handel zwierząt, o których mowa w art. 20 ust. 1 pkt 1, podlega karze grzywny albo pozbawienia wolności do roku.

2. Kto posiada zwierzę określone w art. 20 ust. 1 pkt 2 bez zdania wymaganego egzaminu podlega karze grzywny za wykroczenie.

Art. 53

1. Kto zabija psy i koty w celu pozyskania produktu żywnościowego, futra lub innego produktu podlega karze grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do dwóch lat.
2. W razie skazania za przestępstwo określone w ust. 1, sąd orzeka nawiązkę na rzecz organizacji zajmującej się statutowo ochroną zwierząt.
3. Usiłowanie, podżeganie i pomocnictwo do czynu określonego w ust. 1 jest karalne.

Art. 54

Kto handluje zwierzętami domowymi poza miejscami ich chowu, w tym na bazarach, targowiskach, podlega karze grzywny.

Art. 55

1. Kto, będąc przewoźnikiem w rozumieniu art. 2 lit. x rozporządzenia nr 1/2005:
 - 1) transportuje zwierzęta bez dokumentów, o których mowa w art. 4, art. 10 i art. 11 rozporządzenia nr 1/2005, lub
 - 2) transportuje zwierzęta bez licencji, o której mowa w art. 17 ust. 2 rozporządzenia nr 1/2005, lub
 - 3) transportuje zwierzęta bez świadectw zatwierdzenia, o których mowa w art. 18 ust. 1 albo art. 19 ust. 1 rozporządzenia nr 1/2005, lub
 - 4) nie zapewnia transportowanym zwierzętom warunków, o których mowa w załączniku I do rozporządzenia nr 1/2005, lub
 - 5) nie wypełnia obowiązku określonego w art. 6 ust. 4 i 6 rozporządzenia nr 1/2005,
 - 6) transportuje zwierzęta w sposób niezgodny z art. 42podlega karze aresztu lub grzywny.
2. Kto, będąc:
 - 1) opiekunem w rozumieniu art. 2 lit. k rozporządzenia nr 1/2005, nie wypełnia obowiązków określonych w art. 8 tego rozporządzenia,
 - 2) operatorem punktu gromadzenia zwierząt, nie wypełnia obowiązków określonych w art. 9 rozporządzenia nr 1/2005,podlega karze aresztu lub grzywny.

Art. 56

1. Sąd przekazuje zawiadomienie o wydanym prawomocnym orzeczeniu o przypadku zwierzęcia organizacji ochrony zwierząt, biorącej udział w postępowaniu i Wojewódzkiemu Inspektorowi do Spraw Zwierząt.
2. Organizacja społeczna, o której mowa w ust. 1, po wejściu w posiadanie zwierzęcia przekazuje je nieodpłatnie schronisku, domowi tymczasowemu albo ogrodowi zoologicznemu, jeżeli jest to zwierzę wykorzystywane do celów rozrywkowych, widowiskowych, filmowych, sportowych lub utrzymywane w ogrodach zoologicznych.
3. Wykonanie orzeczenia o przypadku zwierzęcia kończy się z chwilą (przekazania zwierzęcia nowemu właścicielowi) znalezienia zwierzęciu nowego właściciela.
3. Koszty wykonania orzeczenia o przypadku zwierzęcia ponosi skazany. Wydatki związane z wykonaniem przypadku tymczasowo wykłada Skarb Państwa.

Art. 57

W sprawach o przestępstwa określone w art. 52 ust. 1 i 2, art. 50 ust. 1 i 2, art. 51 ust. 1, art. 53, art. 54, art. 55 ust. 1 i 2 prawa pokrzywdzonego może wykonywać organizacja ochrony zwierząt.

Art. 58

Organizacje ochrony zwierząt mogą współdziałać z właściwymi instytucjami państwowymi i samorządowymi w ujawnianiu oraz ściganiu przestępstw i wykroczeń określonych w ustawie.

Rozdział 12 Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 59

Przepisy wykonawcze wydane na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 60, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 60

1. Traci moc ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2003 r. Nr 106, poz. 1002, z późn. zm.).
2. Niniejsza ustawy nie narusza przepisów innych ustaw w zakresie zwierząt gospodarskich, regulowanych odrębnymi przepisami oraz przepisami Unii Europejskiej.

Art. 61

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.